

شاخص‌های نمایندگان

تراز انقلاب اسلامی

و وظایف رأی دهندگان

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین حجت‌الاسلام والمسلمین سعیدی‌شاه‌رودی رئیس دفتر عقیدتی سیاسی فرماندهی معظم کل قوا

هدف اصلی در انتخابات، ارتقای کارآمدی و اداره بهینه کشور است. بنابراین، میان انتخابات و حل مشکلات، به‌ویژه در حوزه مسائل روزمره همچون اقتصاد و معیشت، نسبتی مستقیم وجود دارد؛ هرچه انتخابات، به روی کارآمدن افراد و نخبگان شایسته‌تر، کارآمدتر، پویاتر، پرتحرک‌تر و چالاک‌تر منتج شود، افق موجود برای حل مشکلات، روشن‌تر و امیدبخش‌تر خواهد بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین سعیدی‌شاه‌رودی؛ رئیس‌دفترعقیدتی سیاسی فرماندهی معظم کل قوا درگفت‌وگو با حوزه، ضمن اشاره به اهمیت انتخابات اسفندماه ۱۴۰۲ به تبیین شاخص‌های نمایندگان تراز انقلاب اسلامی و ساز و کار انتخاب اصلح پرداخت.

● شاخص‌های نماینده تراز انقلاب اسلامی

در هر انتخاباتی همواره با توجه به شرایط عمومی کشور، خواسته‌ها و نیازهایی از سوی جامعه، متوجه نخبگان و جریان‌های سیاسی است و مردم توقع دارند که نخبگان و جریان‌های سیاسی در شعارها، مبارزات و برنامه‌های انتخاباتی خود، به این خواسته‌ها و مطالبات توجه کنند. حال در شرایط کنونی کشور، می‌توان گفت که عمومی‌ترین، ملموس‌ترین و عمیق‌ترین خواسته مردم از مسئولان و دستگاه‌های مختلف، همانا تلاش برای پیشبرد روند توسعه و پیشرفت کشور و تقویت قدرت و کارآمدی نظام، در عین پایبندی به موازین انقلابی و مبارزه با قدرت‌های استکباری است. برای این منظور، اگر به شرایط عمومی کشور توجه داشته باشیم، نماینده و مجلسی می‌تواند به مطالبات مردمی و ملی پاسخ دهد که دارای شرایط و شاخص‌های مختلف باشد.

لمجلس و غایبده تراز انقلاب اسلامی باید استکبارستیزی را به‌عنوان اصل ثابت سیاست‌های نظام باور داشته و مرعوب تهدیدات نظام سلطه نشود.

بر همین اساس، یکی از مطالبات جدی مقام معظم رهبری از غایندگان چنین مجلسی ایستادگی و پایداری در مقابل افزون‌خواهی‌های قدرت‌های جهانی است: «نکته بعدی هم این است که مجلس باید مجلسی باشد که بتواند در مقابل زورگویی‌ها و زیان‌خواهی‌ها و مرعوب کردن‌ها و تطمیع کردن‌های قدرتمندان جهانی بایستد و مصالح کشور و ملت را محاسبه کند و دنبال آن برود.»

بدون شک، آنچه انتظار رهبری از غایندگان تراز انقلابی اسلامی است، تصور و مطالبه مردم از غایندگان مجلس برای ارتقای درجه مسئولیت‌پذیری و کارآمدی آنها نیز می‌باشد.

● ساده زیستی

ساده‌زیستی به‌نوعی ترجمان داشتن سبک زندگی اسلامی – ایرانی و به‌دور از تجملات، تشریفات، اسراف‌ها و زندگی در سطح عموم مردم است و پاک‌دستی هم به‌معنای آن است که مسئولان برای ثروت‌اندوزی، به هر وسیله‌ای متوسل نشوند. این دو خصیصه، لازمه مدیریت انقلابی است؛ زیرا مدیری که پاک‌دست و ساده‌زیست نباشد، نمی‌تواند درد و رنج مردم را درک کرده و برای حل گرفتاری‌های آنها گامی بردارد. در اهمیت ساده‌زیستی مسئولان، امام خمینی علیه السلام می‌فرمایند: «آن‌هایی که در خانه‌های مجلل راحت و بی‌درد آرمیده‌اند و فارغ از همه رنج‌ها و مصیبت‌های جان‌فرسای ستون محکم انقلاب و پابره‌نه‌های محروم، تنها ناظر حوادث بوده‌اند و حتی از دور هم، دستی بر آتش نگرفته‌اند، نباید به مسئولیت‌های کلیدی تکیه کنند که اگر به آنجا راه پیدا کنند، چه‌بسا انقلاب را یک‌شبه بغروشنند و حاصل همه زحمات ملت را بر باد دهند.»

حال به نظر می‌رسد که دقت در این شاخص برای نمایندگان مجلس شورای اسلامی اهمیت بیشتری داشته باشد؛ زیرا اولاً نمایندگان با رأی مستقیم مردم انتخاب می‌شوند و ثانیاً به‌سبب ارتباط مداوم با مردم حوزه‌های انتخابیه خود، به‌منظور قرار گرفتن در جریان امور و مسائل

آنها، تنها زمانی می‌توانند درد و مسائل مردم را درک کنند که ساده‌زیست و مردمی باشند.

● فسادستیزی

با توجه به انتظار به‌جای مردم برای مقابله با مفسدان، به‌طورطبیعی، بخشی از شاخص‌های مجلس و نمایندگان تراز، مربوط به مبارزه آنها با فساد است. اهمیت این موضوع بدان سبب است که فساد، علاوه بر آنکه در ذات خود نامطلوب است، بر سایر حوزه‌ها و عملکردها هم تأثیر نامطلوب می‌گذارد و موجب انحراف در سیاست‌گذاری و افزایش کژکارکردی‌های سیستمی می‌شود. علاوه بر این، «عدالت و مبارزه با فساد» یکی از سرفصل‌ها و افق‌های هفت‌گانه تعیین‌شده در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی از سوی رهبر معظم انقلاب می‌باشد.

● عمل و اقدام و نه حرف و شعار

یک شاخص مهم برای مجلس و نماینده تراز، شناسایی دقیق مشکلات جامعه و قانون‌گذاری و هدایت جریانات و دستگاه‌های اجرایی کشور در راستای حل مسائل و مشکلات جامعه است. در واقع، مجلسی توانا و کارآمد است که علاوه بر قانون‌گذاری‌های مقتضی برای حل مشکلات، موتور محرکی برای اثربخشی هرچه بیشتر دستگاه‌های اجرایی باشد و به‌عبارت دقیق‌تر، با استفاده صحیح و به‌موقع از ابزارهای نظارتی، دستگاه‌هایی را که به گروگشایی از مشکلات مردم کم‌توجهی می‌کنند، به حرکت مجذانه وادار کند.

● دغدغه‌مندی نسبت به اقشار ضعیف

این موضوع که لازمه توجه به عدالت اجتماعی نیز می‌باشد، اگرچه در اصل و اساس خود و برای همه‌ادوار، از دیدگاه مردم شاخص مهمی برای سنجش عملکرد نمایندگان مجلس و سایر مسئولان می‌باشد؛ اما در شرایط کنونی به نظر می‌رسد که اهمیت و ضرورت آن، بیش از هر زمان دیگری است؛ زیرا باتوجه به فشارهای اقتصادی – معیشتی به‌ویژه تورم در کشور، اقشار محروم بیش از سایرین متحمل خسارت و افت سطح زندگی و معیشت شده‌اند.

● تحول‌خواهی و بن‌بست‌شکنی

یک انتظار مهم و غیرقابل‌تردید در فضای کنونی جامعه از نمایندگان مجلس آینده، بن‌بست‌شکن بودن آن است؛ بدین معنا که مجلس آینده باید با اقدامات انقلابی و راه‌گشای خود، بتواند بر چالش‌ها و مسائل کنونی که اتفاقاً ماهیت انباشته‌شده دارد و بیش از یک دهه است که مردم با آنها دست و پنجه نرم می‌کنند، فائق آمده و چشم‌اندازی امیدبخش و روشن را پیش‌روی مردم ترسیم کند. درواقع، انتظار افکار عمومی آن است که مجلس در راستای وظایف قانونی خود، جدی‌تر و اثربخش‌تر وارد عمل شود. اتفاقاً تحول‌خواهی انقلابی و ساختارمند، جزء مطالبات جدی و مورد تأکید رهبر معظم انقلاب نیز می‌باشد.

● انقلابی‌گری و استکبارستیزی

مجلس و نماینده تراز انقلاب اسلامی باید استکبارستیزی را به‌عنوان اصل ثابت سیاست‌های نظام باور داشته و مرعوب تهدیدات نظام سلطه نشود. بر همین اساس، یکی از مطالبات جدی مقام معظم رهبری از نمایندگان چنین مجلسی، ایستادگی و پایداری در مقابل افزون‌خواهی‌های قدرت‌های جهانی است: «نکته بعدی هم این است که مجلس باید مجلسی باشد که بتواند در مقابل زورگویی‌ها و زیان‌خواهی‌ها و مرعوب کردن‌ها و تطمیع کردن‌های قدرتمندان جهانی بایستد و مصالح کشور و ملت رامحاسبه کند و دنبال آن برود.» بدون شک، آنچه انتظار رهبری از نمایندگان تراز انقلابی اسلامی است، تصور و مطالبه مردم از نمایندگان مجلس برای ارتقای درجه مسئولیت‌پذیری و کارآمدی آنها نیز می‌باشد.

● عدم وابستگی به کانون‌های قدرت و ثروت

به‌طورطبیعی، جریانات سیاسی و کسانی که به هر تریبیتی برای رأی آوردن یک نامزد سرمایه‌گذاری مالی می‌کنند، چشم‌داشت‌هایی نیز دارند. خطری که انتخابات را در کشور اسلامی بی‌هویت می‌سازد، این است که نامزد انتخابات، از ارزش‌های اخلاقی فاصله بگیرد و نماینده مجلس، وام‌دار کانون‌های قدرت و ثروت گردد یا با هزینه‌های کلان و شیوه‌های تبلیغی پرهزینه و طرح مسائل غیرواقعی در مورد کشور و تولید چالش در افکار عمومی، ورود به مجلس را به هر قیمت، هدف قرار دهد. به‌عبارتی، نماینده‌ای که به هر

لانتخاب آگاهانه و اصلح‌گزینی

در کنار راهبردهای دیگر نظام، از مهمترین

راهبردهای انتخاباتی نظام در هر انتخاباتی است.

اصول امنیت، سلامت، رقابت و مشارکت

در انتخابات را می‌توان شروط لازم برای

یک انتخابات شکوهمند دانست و انتخاب اصلح را

شرط کافی؛ در واقع مردمی که به‌طور حداکثری

در انتخابات شرکت می‌کنند

با انتخاب اصلح، این فعل سیاسی، اجتماعی و عبادی

خود را به طور تمام و کمال به نتیجه خواهند رساند.

به عبارتی، اگرچه همه راهبردهای نظام

در انتخابات مهم بوده و هر یک از نقطه‌نظر

خاصی مقوم قدرت ملی می‌باشد؛

اما تنها با رعایت و تحقق اصلح‌گزینی است

که ثمرات راهبردهای انتخاباتی نظام حاصل می‌شود.

قیمت، به دنبال کسب پیروزی در انتخابات بوده و فاقد مبانی و استقلال فکری باشد، نخواهد توانست به‌سهم خود در تکوین مجلس تراز انقلاب، ایفای نقش کند و نماینده اهداف و ارزش‌های نظام و انقلاب اسلامی باشد. امام راحل علیه السلام و مقام معظم رهبری، همواره و در هر انتخاباتی وعی نسبت به این نکته تذکر داده‌اند.

● التزام عملی به شعارهای انقلاب و حمایت از جریان انقلابی

یکی دیگر از شاخص‌های نماینده تراز، التزام عملی و پایبندی به شعارهای انقلاب و حمایت از جریان انقلابی است؛ زیرا به تعبیر مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب، «اگر بی‌توجهی به شعارهای انقلاب و غفلت از جریان انقلابی در برهه‌هایی از تاریخ چهل‌ساله نمی‌بود – که متأسفانه بود و خسارت بار هم بود– بی‌شک دستاوردهای انقلاب، از این بسی بیشتر و کشور در مسیر رسیدن به آرمان‌های بزرگ بسی جلوتر بود و بسیاری از مشکلات کنونی وجود نمی‌داشت.» در واقع، یکی از دلایل عمده فاصله میان «بایدها» و «واقعیت‌ها» در کشور به همین موضوع برمی‌گردد. انکا به ظرفیت‌های درونی و جوان‌گرایی از شاخص‌های نمایندگان تراز

با توجه به اینکه از دیدگاه رهبر معظم انقلاب، انکا به ظرفیت‌های درونی و استحکام ساخت درونی قدرت راه‌حل مشکلات کشور می‌باشد، یک شاخص نماینده تراز به‌طور طبیعی، توجه به همین نکته مهم است. از جمله مهمترین

ظرفیت‌های درونی و استحکام‌بخش کشور نیز جوانان هستند. بر این اساس، نماینده تراز کسی است که راه‌حل مشکلات کشور را در گروی اعتماد و انکا به ظرفیت‌های مختلف و متنوع داخلی (نه در خارج) و به‌ویژه جوانان می‌داند.

توجه به مسائل جوانان و تلاش برای حل آنها، مطالبه و موضوعی اولویت‌دار و تردیدناپذیر در جامعه است که انتظار می‌رود، نمایندگان تراز، حل این مسائل را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهند.

التزام به تحقق ایران قوی

تحقق ایران قوی را می‌توان کلان‌ترین مسئله ایران امروز دانست که در صورت حادث شدن، عمده مشکلات حل شده و دشمنی‌ها و فشارهای خارجی نیز خنثی می‌شود. به‌همین دلیل است که رهبر معظم انقلاب نیز، دقیقاً قوی شدن را راه‌حل مشکلات کشور می‌دانند. به‌تعبیر دقیق و صریح می‌توان گفت که نقطه تمایز اصلی جریان‌ها و شخصیت‌های انقلابی و غیرانقلابی در اعتقاد و التزام آنها به تحقق یا عدم‌تحقق ایران قوی است.

● ملاک‌های کارساز برای انتخاب نامزد اصلح

انتخاب آگاهانه و اصلح‌گزینی، در کنار راهبردهای دیگر نظام، از مهمترین راهبردهای انتخاباتی نظام در هر انتخاباتی است. اصول امنیت، سلامت، رقابت و مشارکت در انتخابات را می‌توان شروط لازم برای یک انتخابات شکوهمند دانست و انتخاب اصلح را شرط کافی؛ در واقع مردمی که به‌طور حداکثری در انتخابات شرکت می‌کنند، با انتخاب اصلح، این فعل سیاسی، اجتماعی و عبادی خود را به طور تمام و کمال به نتیجه خواهند رساند.

به عبارتی، اگرچه همه راهبردهای نظام در انتخابات مهم بوده و هر یک از نقطه‌نظر خاصی مقوم قدرت ملی می‌باشد؛ اما تنها با رعایت و تحقق اصلح‌گزینی است که ثمرات راهبردهای انتخاباتی نظام حاصل می‌شود.

● مشورت و پرس و جو

برای شناخت نامزدهای اصلح می‌توان از افراد مطلع و صالح سؤال کرد از میان نخبگان دینی، انقلابی و سیاسی و به‌طور کلی اشخاص آگاه، دلسوز و دغدغه‌مند نسبت به پیشرفت و عزت کشور، هرکدام که با فضای سیاسی آشنایی بیشتری داشته و نسبت به‌درستی تحلیل و نگاه آنها نوعی اطمینان و وثاقت وجود دارد، می‌توانند، برای شناسایی نامزدهای اصلح، طرف سؤال و مشورت قرار گیرند.

● شناخت خانواده، حامیان و اطرافیان نامزدها

در اینجا نیز باید بررسی کرد که افراد و اعضای خانواده نامزدها در چه موقعیتی قرار دارند؟ آیا گرفتار فساد، ویژه‌خواری، رانت‌خواری و... هستند یا نه و آیا به‌واسطه نفوذ فردی نامزدها، به این اعمال دست زده‌اند یا خود مستقلاً و بدون حمایت نامزد موردنظر، مرتکب اعمال مجرمانه شده‌اند.

مبتنی بر این مهم، اگر اطرافیان و طرفداران یک نامزد از افراد انقلابی و صالح و توده‌های مردم و نه افرادی خاص باشند، می‌توان اطمینان حاصل کرد که وی نیز فردی صالح و انقلابی است و برعکس. شناخت اطرافیان نامزدها به‌ویژه از آن روی اهمیت دارد که در تشخیص سمت و سوی اقدامات احتمالی نامزدها (در صورت انتخاب شدن) اثرگذار است.

● شناخت مخالفان نامزدها

با دقت در شناسایی مخالفان نامزدها نیز، می‌توان به شناختی نسبی از آنها رسید؛ به این ترتیب که چنانچه مخالفان نامزدها، افرادی مسأله‌دار، دارای سوءسابقه و سوءشهرت یا از اصحاب قدرت و ثروت باشند که به‌دلیل بی‌توجهی نامزد موردنظر به منویات آنها، از وی فاصله گرفته و به مخالفت با او روی آورده‌اند، می‌توان نتیجه گرفت که فرد موردنظر، بخشی از معیارهای اصلح بودن را دارد.

● دقت در مواضع و بیانات نامزدها

دقت در مواضع و بیانات نامزدها نیز، می‌تواند روشی برای اصلح‌گزینی باشد؛ به این معنا که اگر نامزد انتخاباتی در مواضع خود به مشکلات مردم توجه داشته و خود را نسبت حفظ منافع کلان کشور و نظام متعهد بداند و میان منافع مردم و مصالح کشور و انقلاب دوگانه‌سازی نکند، می‌تواند بخشی از معیارهای اصلح بودن را داشته باشد. در واقع، با دقت در مواضع نامزدها مشخص می‌شود که اساساً آنها به چه میزان با مسائل، دردها و اولویت‌های مردم آشنایی دارند و چه راه‌حل‌هایی برای پاسخگویی به مسائل و اولویت‌های مردم در نظر دارند.

در همین راستا باید در مواضع نامزدها در قبال رقبایشان هم توجه کرد؛ به این ترتیب که دقت شود که نامزدها در بیانات و موضعشان درصدد تحریب و حمله به رقبایشان هستند یا درصدد ارائه برنامه‌های خودشان؟

در همین چارچوب، مهمترین ملاک برای ارزیابی کسانی که سابقه نمایندگی در مجلس دارند و مجدداً برای شرکت در انتخابات نامزد شده‌اند، دقت در عملکرد دوره‌های قبل آنها است.

● تفاوت انتخاب اصلح از سوی رأی دهندگان با تایید شورای نگهبان

بسیاری از کسانی که در انتخابات شرکت می‌کنند، بدون بررسی وضعیت نامزدها صرفاً براساس تأیید شورای نگهبان رأی داده و معتقدند، تکلیف خود را انجام داده‌اند؛ اما روشن است که بین وظایف رأی‌دهندگان در انتخاب اصلح، با تأیید افراد توسط شورای نگهبان تفاوت وجود دارد که به برخی از این تفاوت‌ها اشاره می‌شود:

تأیید صلاحیت با تأیید شایستگی

شورای نگهبان براساس وظایف و محدودیت‌هایی که دارد، صلاحیت افراد را تأیید می‌کند و نمی‌تواند، وارد قلمروی شایستگی آنان بشود؛ اما شهروندان براساس تکلیف شایسته‌سالاری، موظف هستند، فرد شایسته را انتخاب نمایند؛ یعنی شورای نگهبان در مواردی به حداقل صلاحیت‌ها می‌رسد و این مرتبه برای شهروندان کافی نیست.

فرصت‌های محدود و نامحدود

شورای نگهبان فرصت محدودی برای بررسی صلاحیت چند هزار نامزد دارد؛ درحالی‌که شهروندان اولاً با تعداد محدودی از نامزدها در حوزه انتخابیه خود سروکار دارند؛ ثانیاً براساس شناخت قبلی، فرصت‌های زیادی را برای مراجعه به افراد مختلف برای دستیابی به شایستگی‌های نامزدها در اختیار دارند. این در حالی است که شورای نگهبان صرفاً کف صلاحیت‌ها را تأیید می‌کند.

دسترسی مستقیم یا از طریق پرونده

شورای نگهبان با پرونده و استعمال از چند دستگاه مربوطه سروکار دارد و در محدوده خاصی عمل می‌کند؛ اما شهروندان انواع و اقسام راه‌ها برای دستیابی به سوابق، مواضع و عملکرد نامزدها و همچنین امکان مقایسه افراد با هم و انتخاب فرد اصلح را در اختیار دارند.

محدوده قانونی و پاسخ‌گویی

شورای نگهبان باید در محدوده قانون و اسناد موجود در مورد نامزدها اظهارنظر کند تا درصورت اعتراض آنها به نتایج بررسی‌ها بتواند پاسخ‌گو باشد؛ اما شهروندان با چنین محدودیتی مواجه نیستند و الزامی به پاسخگویی در قبال رأی خود به افراد مختلف ندارند.